

Elgjaktlederkursene i Østfold 1990

Fylkesmannen i Østfold
Miljøvern avdelingen

MILJØVERNAVDELINGEN
Fylkesmannen i Østfold

BESØKSADRESSE: DRONNINGENSGT. 1, 1500 MOSS
POSTADRESSE: BOKS 325, 1501 MOSS
TLF: (09) 25 41 00

Dato:
Mai 1990

Rapport nr:
7/90

ISBN nr:
82-7395-049-2

Rapportens tittel:

Elgjaktlederkursene i Østfold 1990

Forfatter :

Gunnar Bjar

Oppdragsgiver:

Miljøvernavdelingen i Østfold

Ekstrakt:

Rapporten beskriver planlegging og gjennomføring av elgjaktlederkursene som ble avholdt i Østfold våren 1990.

INNHold

Innledning	1
Kursprogrammet	2
Kursheftet	3
Gjennomføringen av kursene	4
Tidsforbruk	7
Finansiering	7
Sammendrag	8

VEDLEGG

INNLEDNING

Da hjorteviltforskriftene ble revidert i 1989, ble det tatt inn en helt ny bestemmelse om jaktledere. I paragraf 24 heter det således at "Ethvert jaktlag som deltar i jakt etter elg eller hjort, skal utpeke en ansvarlig jaktleder. Den ansvarlige for valdet plikter å melde jaktleders navn og adresse til viltnemnda før jaktlaget starter jakta."

De fleste jaktlag har også tidligere hatt en jaktleder, men det har nok i praksis vært noe variabelt hvilke oppgaver denne personen har hatt. Det daværende Direktoratet for vilt og ferskvannsfisk utga i 1983 en veiledning om jaktlederens oppgaver (i rundskriv 9/83, Forvaltning av hjortevilt). Det er imidlertid grunn til å tro at denne veiledningen ikke har vært særlig godt kjent blant jaktlederne. Tvert imot har informasjonen til jaktlederne om hvilke oppgaver viltmyndighetene har ønsket at de skulle ivareta, vært meget sparsom.

I Sverige har det i flere år vært arrangert frivillige kurs for elgjaktledere, og kursheftet "Ålgjaktledare" har siden 1978 kommet i flere opplag. Det har vist seg at både behovet og interessen for disse kursene har vært stor. I 1989 oppsto planene hos fylkesmannen i Østfold om å arrangere kurs for elgjaktlederne i fylket. Denne rapporten beskriver planleggingen og gjennomføringen av disse kursene.

KURSPROGRAMMET

Kursene ble lagt opp som et samarbeid mellom fylkesmannens miljøvernnavdeling og viltnevdene. De ble derfor i hovedsak avholdt kommunevis. Imidlertid var det hensiktsmessig å slå sammen en del mindre kommuner. En kommune ble derimot delt i to i forbindelse med kursene, for at antallet deltakere på hvert kurs ikke skulle bli for stort.

Selve kursprogrammet ble utarbeidet ved miljøvernnavdelingen. Det ble laget med tanke på at det skulle kunne avvikles i løpet av to kvelder à ca. 3 timer. I praksis viste det seg at det som regel gikk med 3,5-4 timer pr. kveld.

Programmet så slik ut:

1. kveld

1. Åpning

2. Kort presentasjon av jaktlagene

3. Jaktlederens oppgaver

Ca. en halv time.

4. Lover og forskrifter

Gruppearbeid med utdelte oppgaver, ca. en time.

Etter gruppearbeidet ble oppgavene gjennomgått og diskutert i fellesskap. Også til dette var det avsatt en time.

Under gruppearbeidet var det forøvrig lagt inn kaffeservering.

5. Videofilmen "Skott i våda", ca. 20 minutter.

2. kveld

6. Sikkerhet på jakt

Lysbilder med diverse aktuelle situasjoner, ca. en halv time.

7. Aldersbestemming av elg

Visning av tannstige, 5-10 minutter.

8. Skudd mot elg

Noen transparenter om elganatomi og elgklokka, samt lysbilder med diverse aktuelle situasjoner. Ca. en halv time.

9. Kaffepause, en halv time

10. Ettersøk. Sporhund.

Lysbilder, ca. 3/4 time.

11. Videofilmen "Skudd mot hjortevilt", ca. 15 minutter.
12. Videofilmen "Ettersøk av skadd hjortevilt", ca. 15 minutter.
13. Eventuelt, m/ kurskritikk
14. Avslutning

Etter den offisielle avslutningen ble det dessuten vist en ekstra videofilm på ca. 25 minutter for dem som ønsket det. Filmen handlet rimeligvis om elg og elgjakt.

De lysbildene som ble vist den andre kurskvelden, var i hovedsak bilder som var tatt spesielt til dette formålet. I tillegg ble det bl.a. supplert med bilder fra lysbildeserien "Sikkerhet i älgskogen" fra Svenska Jägareförbundet. Denne serien består bare av enkle tegninger.

KURSHEFTET

Det ble utarbeidet et eget hefte til bruk under kurset. Hftet skulle inneholde stoff om de viktigste temaene som man ønsket å ta opp. Temaene ble i heftet inndelt slik:

1. Jaktlederen
2. Lov og forskrifter
3. Forberedelser før jakta
4. Sikkerhet
5. Skyting mot elg
6. Ettersøk
7. Sporhund
8. Signalsystem og kommunikasjon
9. Rettet avskyting
10. Innrapportering
11. Kjøttkontroll
12. Ivaretakelse av skinnet

Det ble dessuten tatt med et eget vedlegg om ivaretakelse av elgkjever og reproduksjonsorganer. Vedlegget, som var trykket i fire farger, var en veiledning som tidligere var laget på fylkesmannens miljøvernnavdeling i Nordland.

Hftet ble skrevet av prosjektleder Gunnar Bjar. Manuskriptet ble lest og kommentert underveis av viltforvalter Åsmund Fjellbakk, formann i Eidsberg viltneemd Knut Herland og seksjonsleder Vidar Holthe i Norges Skogeierforbund.

Kursheftet er på ca. 70 sider. Det er utgitt som Rapport 2 - 1990 i den faste rapportserien til miljøvernnavdelingen hos fylkesmannen i Østfold, med ISBN-nr. 82-7395-043-3.

GJENNOMFØRINGEN AV KURSENE

Viltneemndene var tidlig orientert om planene om elgjaktlederkursene, og det var da kommet signaler tilbake om at dette var noe man stilte seg positive til. Den første orienteringen av mer konkret art ble gitt i brev til samtlige viltneemnder den 1.2.1990. Viltneemndene ble da bl.a. presentert for et forslag til datoer for gjennomføringen. Bare to av viltneemndene ba om å få forandret datoene, p.g.a. frykt for kollisjoner med våronna.

Viltneemndene fikk ansvaret for å sende ut innbydelser til jaktlagene, samt å skaffe egnede lokaler med det nødvendige utstyr. Bl.a. av hensyn til gruppearbeidet den første kurskvelden ønsket vi å begrense deltakerantallet på hvert kurs til maksimum 40-50 personer. Innbydelsen rettet seg derfor til jaktlederne, samt ytterligere én person fra hvert jaktlag.

Responen fra jaktlagene på innbydelsen skulle vise seg å bli god. Nesten samtlige jaktlag sendte representanter, og svært mange jaktlag stilte med to personer.

På fellesmøtet for viltneemndene den 22.2. ble det gitt ytterligere informasjon om kurset, i tillegg til at det ble utdelt en del materiell.

Opprinnelig var det lagt opp til at viltneemndene skulle stå for gjennomføringen av den første kurskvelden på egen hånd, uten representanter for miljøvernavdelingen til stede. Men bl.a. på grunnlag av erfaringer fra de første kursene ble dette endret på. Viltneemndene fikk derfor tilbud om at miljøvernavdelingen kunne være representert også på den første kurskvelden, dersom dette ble ansett som ønskelig. Det viste seg at de fleste viltneemndene ønsket dette. Det medførte at en person fra miljøvernavdelingen var nærmest fullt sysselsatt med gjennomføringen av kursene i flere uker.

Om de enkelte postene på programmet kan følgende nevnes:

Presentasjon av jaktlagene

De fleste viltneemndene ønsket å ha med dette punktet. Jaktlederne - evt. den som møtte i jaktlederens sted - ga en kort presentasjon av sitt lag. Som regel ble det ikke brukt mer enn ca. ett minutt pr. jaktlag, men det var også tilfeller hvor det ble brukt noe lenger tid.

Jaktlederens oppgaver

Det ble lagt vekt på å få fram jaktlederens spesielle ansvar for at jakta foregår på en sikker og human måte, samt at den drives i tråd med regelverket. Konkrete oppgaver ble kortfattet gjennomgått.

Lover og forskrifter

Vi vurderte det slik at en ren forelesning om dette emnet lett ville virke noe søvndyssende på den aktuelle målgruppen. Det ble derfor i stedet laget en del mer eller mindre praktisk innrettede juridiske oppgaver til deltakerne. Deltakerne ble delt inn i grupper på ca. 5 personer, og gruppene fikk så en time til å løse en del av oppgavene. Til dette fikk alle utdelt kursheftet, samt særtrykk av viltloven og hjorteviltforskriftene. Det ble dessuten lagt inn en oppgave i

forbindelse med "Sett elg"-skjemaer. Alle oppgavene er vedlagt bak i denne rapporten.

Innenfor de gitte tidsrammer var det naturligvis ikke mulig i detalj å komme igjennom alle bestemmelser som gjelder elgjakta. Oppgavene som ble delt ut til kursdeltakerne, var imidlertid ment å skulle berøre de viktigste temaene sett ut ifra hva som er jaktlederens oppgaver.

Samtlige grupper ble tildelt oppgave 1, en ettersøkshistorie hvor man skulle finne flere feil som ble gjort. Alle gruppene fikk dessuten oppgaven med utfylling av et "Sett elg"-skjema. Grunnen til dette var at det erfaringsmessig forekommer en del feil og misforståelser i forbindelse med disse skjemaene.

Når det gjaldt de øvrige oppgavene, var det meningen at viltneemdene kunne velge ut de temaene som det var størst behov for å gjennomgå i den enkelte kommunen. De fleste stedene foregikk det imidlertid i praksis slik at hver gruppe fikk tildelt én eller to ekstra oppgaver i tillegg til de to "fellesoppgavene", slik at alle oppgavene ble brukt. Forøvrig fikk alle gruppene utdelt samtlige oppgaver, og som regel ett eksemplar til hver deltaker. Under den felles gjennomgangen tok en så for seg alle oppgavene.

Dette opplegget fungerte tilsynelatende bra. Deltakerne diskuterte ofte oppgavene med et ikke ubetydelig engasjement, og brukte også det utdelte materialet, slik det var forutsatt. Det var ikke noe problem at såpass mange grupper satt i samme rom og diskuterte.

En times tid så ut til å være passelig til gruppearbeidet. De fleste fikk da også litt tid til noe mer løst jaktprat.

Besvarelsene ble ikke samlet inn til noen slags retting. Under den felles gjennomgangen ble derimot gruppene bedt om å gi sine besvarelser muntlig. Det kan forøvrig nevnes at de fleste besvarelsene var riktige. Ofte hadde deltakerne en god del spørsmål og kommentarer til oppgavene, slik at man fikk gjennomgått de berørte temaene nokså grundig. På grunn av dette krevde gjennomgangen av oppgavene gjerne noe mer enn en time, men dette var trolig vel anvendt tid. Noen viltneemder hadde også kopiert opp "fasit"-besvarelsene til oppgavene. Disse ble da delt ut til gjennomgangen.

I det store og hele var erfaringene gode med denne måten å gjennomgå lovverket på.

Videofilmen "Skott i våda"

Denne filmen inneholder bl.a. en del ganske nervepirrende, men realistiske situasjoner med jaktvåpen. Den egner seg derfor godt til å bli vist på slutten av kvelden. Få jegere vil være i stand til å sovne fra filmen - selv etter kl. 22 ...

Vi viste den svenske "originalversjonen". Filmen distribueres imidlertid med norsk tale av Landbruksfilm under tittelen "Vådeskuddet".

Sikkerhet på jakt

Etter at den første kvelden ble avsluttet med den nevnte filmen, ble temaet sikkerhet fulgt opp med en del lysbilder ved begynnelsen av kveld nr. to. Det var forsøkt å få med bilder som skulle illustrere

de aller fleste av de punktene som var nevnt i kapitlet om sikkerhet i kursheftet. Jaktlederens ansvar for planleggingen av jakta og instruksene til jegerne ble understreket.

Aldersbestemming av elg

Det viser seg at evnen til å skille mellom 1 1/2-årige og 2 1/2-årige elger er noe varierende - også etter at dyra er felt. Vi brukte derfor 5-10 minutter til å gjennomgå en tannstige. Dette ble med vilje lagt inn mellom to lengre sekvenser med lysbilder for å få et avbrekk: Lysbildeapparatet slås av, lyset i rommet slås på, osv. Enkelte søvnige tilhørere vil med dette forhåpentlig rette seg litt i stolen (?).

Skudd mot elg

Dette punktet dreide seg altså om human jakt. Igjen forsøkte man å peke på jaktlederens ansvar for at jakta kan foregå humant.

Kaffe

I motsetning til under den første kurskvelden fikk deltakerne den andre kvelden nyte sin kaffe i fred.

Ettersøk og sporhund

Dette var en grundig gjennomgang av et ettersøk fra det første skuddet faller til elgen er avlivet. Deltakerne ble her spesielt oppfordret til å bidra med egne erfaringer og synspunkter.

Når det gjaldt trening av sporhund, ble dette bl.a. av tidsmessige årsaker ikke gjennomgått fullt så detaljert. Egne sporhundkurs vil i tida framover bli avholdt av både jegerforeninger og hundeklubber. Trening på kunstig blodspor er dessuten godt beskrevet i den ettersøksfilmen som ble vist senere på kvelden. Det ble likevel brukt noe tid også til dette.

Det var opprinnelig avsatt en halv time til disse to temaene. I praksis var det vanskelig å komme under tre kvarter. I de tilfellene der deltakerne bidro mye med egne erfaringer og synspunkter, ble tidsforbruket lett nærmere en hel time. Imidlertid så det ut til at det var en alminnelig oppfatning at temaet forsvarte en slik tidsoverskridelse i forhold til programmet.

Lysbildematerialet til denne sekvensen var dessverre ganske spinkelt. Det skyldes ikke minst vanskeligheter med å arrangere en del av de aktuelle situasjonene. Med mer tid til rådighet ville det likevel ha vært mulig å supplere bildematerialet en god del.

Videofilmene "Skudd mot hjortevilt" og "Ettersøk av skadd hjortevilt"

Tematisk sett var disse filmene stort sett repetisjon av ting som var behandlet tidligere på kvelden. De ble følgelig ikke kommentert i noen særlig grad fra kursledelsens side.

Kurskritikk

Kursdeltakerne ble til slutt bedt om å komme med synspunkter på kurset. Som regel var det imidlertid et fåtall som tok ordet. De

fleste som uttalte seg, satte pris på at et slikt kurs var blitt arrangert. Enkelte hadde også forslag til forandringer i kursoppbygget. Dette gjaldt bl.a. tidsforbruk på de enkelte temaene, men her kunne det registreres en del ulike oppfatninger. Grunnen til dette er trolig forskjeller i både interesser og forkunnskaper hos den enkelte. Forøvrig kom det ikke fram noen synspunkter som ga grunnlag for større forandringer underveis i kurset.

En svakhet ved muntlig kurskritikk er at det kan være vanskelig å få fram synspunkter fra dem som er misfornøyd. I Halden kommune ble det derfor delt ut skjemaer hvor deltakerne ble bedt om å krysse av for om de mente de enkelte delene av kurset var "god", "ok" eller "dårlig". Det ble innlevert 70 skjemaer. Svarene fordelte seg slik:

	god	ok	dårlig
Jaktlederens oppgaver	72 %	28 %	0 %
Lover og forskrifter	56 %	41 %	3 %
Sikkerhet på jakt	71 %	28 %	1 %
Aldersbestemming av elg	63 %	37 %	0 %
Skudd mot elg	66 %	34 %	0 %
Ettersøk. Sporhund.	65 %	33 %	1 %

TIDSFORBRUK

Utarbeidelsen og gjennomføringen av kursene ble fra miljøvern-avdelingens side hovedsakelig forestått av en engasjert prosjektleder. Prosjektlederens tidsforbruk fordelte seg på følgende måte:

- Utarbeidelse av kursheftet: ca. 8 uker
- Utarbeidelse av kursprogrammet: ca. 2 uker
- Gjennomføringen av kursene: ca. 7 uker

Totalt ca. 17 uker

FINANSIERING

Elgjaktlederkursene ble finansiert av Viltfondet. Det hadde imidlertid vært mulig å få tilskudd til kursene fra voksenopplæringsmidler, dersom kursene var blitt avholdt over minst tre kvelder.

SAMMENDRAG

Ved revisjonen av hjorteviltforskriftene i 1989 ble det tatt inn en ny bestemmelse om at alle jaktlag som jakter på elg og hjort, skal utpeke en ansvarlig jaktleder. Dette aktualiserte tanken om å arrangere kurs for elgjaktledere. Ved miljøvernavdelingen hos fylkesmannen i Østfold bestemte man seg for å arrangere slike kurs for fylkets elgjaktledere i løpet av våren 1990.

Det ble utarbeidet et eget kursprogram og kurshefte ved miljøvern-avdelingen. Temaer som ble tatt opp på kursene, var: Jaktlederens oppgaver, lovverket, sikkerhet, human jakt, ettersøk, sporhund og aldersbestemming av elg.

Gjennomføringen av kursene foregikk kommunevis, i nært samarbeid med viltnemndene.

Fra miljøvernavdelingens side ble arbeidet hovedsakelig forestått av en engasjert prosjektleder. Dennes tidsforbruk i forbindelse med kursene var på totalt ca. 17 uker.

Erfaringene med elgjaktlederkursene var overveiende gode. Dette ble det gitt uttrykk for både fra kursdeltakere, viltnemnder og miljøvern-avdelingen.

VEDLEGGSLISTE

- Vedlegg 1: Orienteringsbrev til viltneemndene
- Vedlegg 2: Kursdatoer
- Vedlegg 3: Elgjaktledersamlingene. Noen stikkord om gjennomføringen (veiledning til viltneemndene)
- Vedlegg 4: Program for elgjaktledersamlingene
- Vedlegg 5: Invitasjon til jaktlederne
- Vedlegg 6: Gruppeoppgaver m/ svar

FYLKESMANNEN I ØSTFOLD
MILJØVERNDELINGEN

Viltneemndene i Østfold

POSTBOKS 325 - 1501 MOSS
HOVEDKONTOR: DRONNINGENS GATE 1, MOSS
TELEFON: MILJØVERNAVD. (09) 25 41 00
FYLKESLAB. (09) 25 16 80
NATURHUS ALBY (09) 27 42 47
TELEFAX (09) 25 38 32

DERES REF.

VÅR REF. (BES OPPGITT VED SVAR)

DATE

438/90 GB 461.714

Moss, 1.2.90.

KURS FOR ELGJAKTLEDERE

Som kjent skal det i løpet av vinteren og våren arrangeres kurs for elgjaktlederne i Østfold. Kurset tar for seg viktige sider ved elgjakt som jaktledere bør ha god kjennskap til. Vi er i ferd med å utarbeide et hefte som skal deles ut på kurset, og av innholdet kan stikkordsmessig nevnes:

Jaktlederen - Lover og forskrifter - Forberedelser før jakta - Sikkerhet - Skyting mot elg - Eppersøk - Sporhund - Signalsystem og kommunikasjon - Rettet avskyting - Innrapportering - Omsetning av kjøtt

Det vil bli vist tre videofilmer: "Skudd mot hjortevilt", "Eppersøk av skadd hjortevilt" og "Skott i våda". Dessuten vil det bli vist lysbilder. Stoffet er ganske omfattende, og det er nødvendig å bruke to kvelder for å komme igjennom det. Vi satser på et opplegg der viltneemndene har ansvaret for gjennomføringen av den første kvelden, og Åsmund Fjellbakk eller undertegnede er med på den andre kvelden.

Vi har satt opp et forslag til datoer for gjennomføringen av kurset i de forskjellige kommunene (vedlagt). Vi har unngått å legge beslag på fredagskvelder. Det er nødvendig at en del kommuner arrangerer kurset sammen for at det skal være mulig å gjennomføre alle kursene innen rimelig tid. Vi ber derfor om at de kommunene som er oppført sammen på den vedlagte lista, tar kontakt med hverandre for å bli enige om gjennomføringen.

Hvis de foreslåtte datoene ikke passer, er vi selvsagt åpne for andre forslag. Man må imidlertid unngå kollisjoner når det gjelder bruk av filmer osv. Hvis noen viltneemnder foretrekker å arrangere hele kurset på en lørdag, skulle det også la seg gjøre. Vi håper likevel at flest mulig kan bruke de datoene som vi har foreslått.

Målgruppen for kurset er først og fremst jaktlederne på samtlige elgjaktlag i fylket (der det er flere jaktlag på det samme valdet, ønsker vi altså å få med alle jaktlederne). Da en del jaktlag bytter leder med jevne mellomrom, lar vi hvert jaktlag stille med inntil to representanter på kurset.

I første omgang er det nå nødvendig at viltneemndene så fort som mulig tar stilling til datoer for kurset, og gir oss en tilbakemelding, senest fredag 16. februar. De viltneemndene vi ikke har hørt noe fra inntil da, går vi ut fra kan bruke de oppsatte datoene.

Deretter må det sendes en invitasjon til jaktlagene. I de kommunene som er satt opp først på tidsplanen, begynner det allerede å bli litt knapt med tid. Det er derfor nødvendig at invitasjonene i disse kommunene sendes ut med det aller første. Vi har lagt ved en standardinvitasjon som viltneemndene kan fylle ut med tid og sted og sende ut til lagene (men man står selvsagt fritt til å lage sine egne invitasjoner).

Vi ber dessuten viltneemndene ordne med passende lokaler. Som nevnt legger vi opp til å vise både videofilmer og lysbilder, så det er nødvendig at det finnes utstyr til dette. En overhead-projektor blir det nok også bruk for. Når det gjelder leie av lokaler, er det nødvendig at det satses på rimelige løsninger. Som utgangspunkt kan man gå ut i fra at vi dekker dokumenterte utgifter med inntil kr. 1000,- pr. kurs, slik at utgifter ut over dette må dekkes av viltneemndene. Om noen skulle ønske å kreve inn en deltakeravgift til dekning av utgifter, er dette helt opp til den enkelte viltneemd. Men avgiften må selvsagt ikke være så stor at den kan virke avskrekkende på potensielle deltakere. Det viktigste er at folk møter opp. Av den grunn forventer vi også at viltneemndene ordner med kaffe og eventuelt en enkel servering.

På fellesmøtet den 22. februar vil det bli gitt mer informasjon om kursopplegget. Hvis det skulle være noen spørsmål i mellomtida, er det bare å ringe.

Med hilsen

Gunnar Bjar

Gunnar Bjar
prosjektleder

DATOER FOR ELGJAKTLEDERSAMLINGER

Tune	26. og 28.2.
Eidsberg	27.2 og 1.3.
Varteig, Skjeberg	5. og 6.3.
Fredrikstad, Borge, Rolvsøy, Onsøy, Hvaler	7. og 8.3.
Moss, Rygge, Råde	12. og 13.3.
Våler	14. og 15.3.
Hobøl, Spydeberg	19. og 20.3
Askim, Skiptvet	21. og 22.3.
Trøgstad	26. og 27.3
Rakkestad	28. og 29.3
Marker	4. og 5.4.
Halden nord	17. og 18.4.
Halden sør	23. og 24.4
Rømskog	7. og 8.5.
Aremark	14. og 15.5.

Elgjaktledersamlingene

Noen stikkord om gjennomføringen

Den første kvelden blir det bruk for en del materiell som vil gå på rundgang mellom viltneemdene. Det dreier seg om

- Videofilmen "Skott i våda" (VHS)
- En T-kontakt med forlenger + to ledninger på 5 og 7 m for bruk av to TV-skjermer til en videospiller
- Ringperm med transparenter m.m.

Hver enkelt viltneemd må avtale med de viltneemdene som har utstyret før og etter den selv angående henting og overlevering av "stafett-pinnen".

Angående programmet 1. kveld

Detaljene i gjennomføringen 1. kveld blir selsagt mye opp til viltneemnda. Det blir antakelig nødvendig å kjøre med nokså stramme tøyler når det gjelder tidsforbruk, for å bli ferdig innen rimelig tid. Praten går lett når det dreier seg om jakt, så møtelederen må passe på at man holder seg mest mulig til de oppsatte temaene.

1. Åpning

Legg ut kursheftet, viltloven og hjorteviltforskriftene på forhånd, slik at deltakerne kan ta hvert sitt eksemplar når de kommer. Gjør oppmerksom på at materiellet er ment å tilhøre jaktlaget, slik at det blir overlevert når jaktlaget skifter leder.

Ellers vil vel åpningen begrense seg til at man ønsker velkommen, og at man kort gjennomgår programmet for kvelden.

2. Presentasjon av jaktlagene

Jaktlederne reiser seg og presenterer seg selv og jaktlaget. Viltneemnda får selv vurdere hvor lang tid de vil avse til dette.

3. Jaktlederens oppgaver

Se kapittel 1 i kursheftet. De ferdiglagde transparentene kan brukes om ønskelig. Det er viktig å få fram at det å være jaktleder innebærer noe mer enn å betale fellingsavgiften! Er det spesielle ting ved elgjakta i kommunen som viltneemnda ikke er fornøyd med, kan dette tas opp her, hvis det da ikke passer bedre å ta det under et annet tema.

4. Praktiske oppgaver i forbindelse med lovverket

A) Forsamlingen deles inn i grupper. Det beste er ca. 5 personer pr. gruppe, men her må man ta hensyn til hva som er praktisk mulig. Gruppene bør imidlertid ikke bli for store hvis flest mulig skal delta i diskusjonene.

Alle gruppene får oppgave 1 - ettersøkshistorien - samt "Sett elg"-oppgaven. Husk å ha med "sett elg"-skjemaer. I tillegg bør gruppene

få en av de andre oppgavene. Viltnemnda står fritt til å velge hvilke av de andre oppgavene de vil bruke, og det er ikke noe i veien for at flere grupper får samme "ekstraoppgave".

Kaffeserveringen bør komme når gruppearbeidet settes i gang. På den måten sparer man inn en del tid.

B) Oppgavene gjennomgås i fellesskap etter en times tid. De ferdiglagde transparentene kan brukes, om man ikke foretrekker å lage sine egne. La gruppene legge fram sine løsninger først.

5. Videofilmen "Skott i våda"

Spilletiden er 22 min. Filmen skulle være egnet til å vekke eventuelle halvsovne personer!

I litt større forsamlinger bør man koble to TV-skjermer til videospilleren. Det er liten vits i å vise film hvis de bakerste ikke får med seg noe.

For ordens skyld gjør vi oppmerksom på at miljøvernavdelingen har en videospiller som kan lånes i et nødsfall. Den må i så fall hentes i Moss.

Den andre kvelden vil Fjellbakk/Bjar ha med de lysbildene og filmene som skal vises. Vi regner med at viltnemnda står for selve møteledelsen også denne kvelden.

PROGRAM FOR ELGJAKTLEDERSAMLING

1. kveld

1. Åpning
2. Presentasjon av jaktlagene 1 time
3. Jaktlederens oppgaver
4. Praktiske oppgaver i forbindelse med lover og forskrifter + kaffe 1 time gruppearb.
+ 1 time gjennomgang
5. Video "Skott i våda" (22 min.) 1/2 time

2. kveld

1. Sikkerhet på jakt 1/2 time
2. Aldersbestemming av elg 5 min.
3. Skudd mot elg 1/2 time
4. Kaffe 1/2 time
5. Eppersøk. Sporhund. 1/2 time
6. Video "Skudd mot hjortevilt"
"Eppersøk av skadd hjortevilt" 1/2 time
7. Diverse. Kurskritikk.
"Ekstrafilm" 25 min. ?

SAMLING FOR ELGJAKTLEDERE

Viltnemnda innbyr med dette til samling for elgjaktlederne i kommunen. Samlingen vil gå over to kvelder, nærmere bestemt den og, kl.

Stedet er

Vi regner med at det vil gå med omtrent tre timer pr. kveld.

Vi tar sikte på å gå igjennom emner som f.eks. jaktlederens oppgaver, regelverk, sikkerhet, ettersøk, sporhund m.m. Det vil bl.a. bli vist en del videofilmer og lysbilder. Det vil også bli delt ut et hefte om de samme temaene. Og det blir kaffeservering. Forøvrig viser vi til det vedlagte program. Samlingen arrangeres i samarbeid med viltforvalteren hos fylkesmannen.

Vi håper at jaktlederne for alle elgjaktlagene i kommunen kan stille opp. Det er i tillegg anledning for en av jaktlagets øvrige medlemmer til å delta (vi er dessverre nødt til å begrense antallet deltakere). Beskjed om hvem som kommer til å representere jaktlaget, bes gitt innen den til viltnemnda v/.....

Med hilsen

.....

SPØRSMÅL OM JAKTLOVGIVNINGEN

1.

I den følgende jakthistorien blir det begått flere brudd på jaktlovgivningen. Hvilke?
(Vi forutsetter at de nye reglene om ettersøkshund har trådt i kraft.)

Kl. 8.45 kommer det en elg til elgjeger Hiorths post. Den kommer travende i nokså stor fart i den andre enden av den myra hvor Hiorth sitter. Hiorth anslår avstanden til 120-130 m. Han får inn to skudd før dyret forsvinner, fortsatt i god fart.

Når drevet er over, samles jaktlaget på Hiorths post. De undersøker skuddplassen og finner avskutte hår, noen få bloddråper og litt vominnhold. Hiorth skritter selv opp skyteavstanden og finner ut at den i virkeligheten var nærmere 150 m. Jaktlaget konkluderer med at minst ett av skuddene har truffet vomma. Hvor det andre traff, kan ingen si med sikkerhet.

Jaktlaget jakter selv uten hund. Jaktlederen har imidlertid på forhånd snakket med en mann som har en dachs. Dachsen har bestått en sporprøve, og har dessuten tidligere sporet både elg og rådyr i line. Hundeeieren er på jobb, og kan tidligst være på skuddplassen kl 16.30. Ingen av jegerne kjenner hunden noe særlig. Jaktlederen bestemmer at to av jegerne derfor skal forsøke å følge sporet uten hund, etter først å ha ventet en time. Resten av jaktlaget skal i mellomtiden ta et mindre drev i den andre enden av terrenget.

De to ettersøksjegerne mister sporet etter ca. 150 m. De gir opp og drar til bygds for å vente på hundeeieren.

Kl. 16.30 er de igjen på skuddplassen med hund og hundefører. Hunden begynner å spore. Etter et stykke får de problemer fordi hunden slår over på ferske spor etter en elgfamilie. De mister verdifull tid og må til slutt gi seg p.g.a. mørket. De bestemmer seg for å fortsette neste morgen.

I grålysningen neste dag er de igjen på plass og setter hunden på sporet. Sporet er nå nesten et døgn gammelt, og hunden er ikke særlig villig til å følge det. Til slutt begynner den likevel å spore. Etter en stund finner de en liggeplass som ennå er varm. Det er også litt ferskt blod der. Jegerne forstår at de har støkket elgen uten å høre den. De sporer videre.

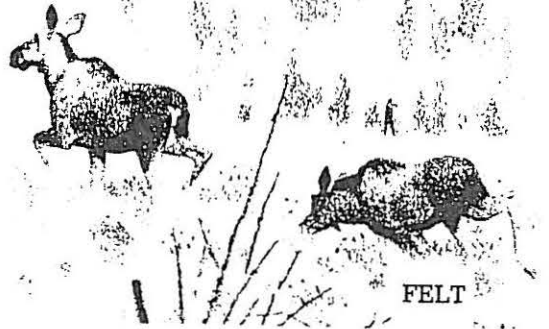
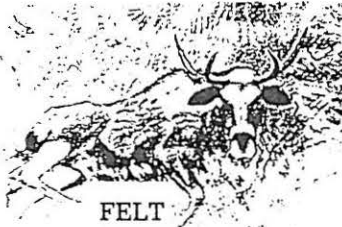
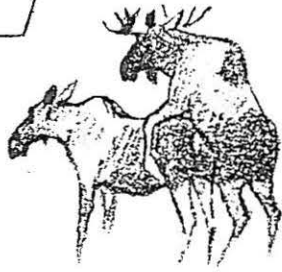
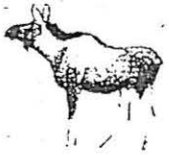
Sporet krysser snart grensa til naboens jaktterreng. Jegerne vurderer om de skal avbryte sporingen og varsle naboen, men finner ut at de ikke har tid.

2-300 m inne på naboens terreng får de se elgen foran seg. Skytteren klarer å få inn et skudd som feller den. Resten av jaktlaget blir hentet, og elgen fraktes til gårds.

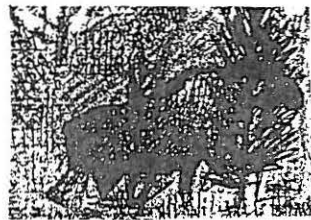
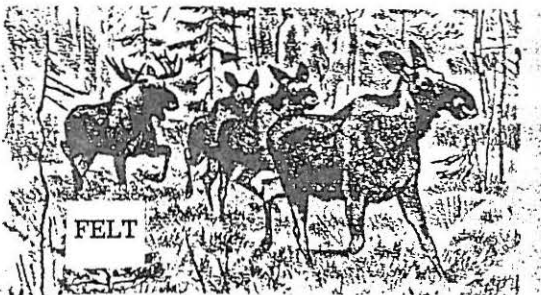
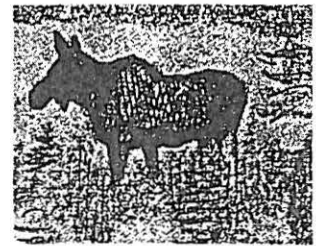
En av jegerne har fått høre at naboen ble ferdig med elgjakta dagen før. På grunn av dette, og fordi elgen gikk bare et par hundre meter inn på naboens terreng, kommer jaktlederen til at det ikke er nødvendig å varsle om det som har skjedd.

SETT ELG
 Disse observasjonene skal
 føres inn på et
 "Sett elg"-skjema.

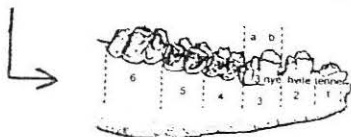
1. JAKTDAG

2. JAKTDAG

3. JAKTDAG

SPØRSMÅL OM JAKTLOVGIVNINGEN

2.

a) Hvilke av de følgende alternativer kan viltnemnda bruke når den tildeler fellingstillatelser?

I	II	III	IV
Valgfrie dyr	Voksne hanndyr	Voksne hanndyr	Voksne hanndyr
Voksne hunndyr	Voksne hunndyr	Valgfrie dyr	Voksne hunndyr
Kalv	Kalv	Kalv	Valgfrie dyr

b) Et jaktlag har fellingskvote på 1 voksen okse, 1 voksen ku og 1 kalv. De har skutt oxen og kalven. En av jegerne skyter så nok en kalv. Jaktlederen må nå avgjøre: Er dette ulovlig feilskyting som straks skal meldes til viltnemnda?

c) Hva skal til for at en fellingstillatelse kan utstedes på bare valgfrie dyr?

3.

Hvilke av følgende papirer må en elgjeger alltid ha med seg på jakt?

- a) jegerprøvebevis
- b) jegeravgiftskort
- c) skyteprøvebevis
- d) våpenkort
- e) fellingstillatelse

4.

Er det tillatt under jakt

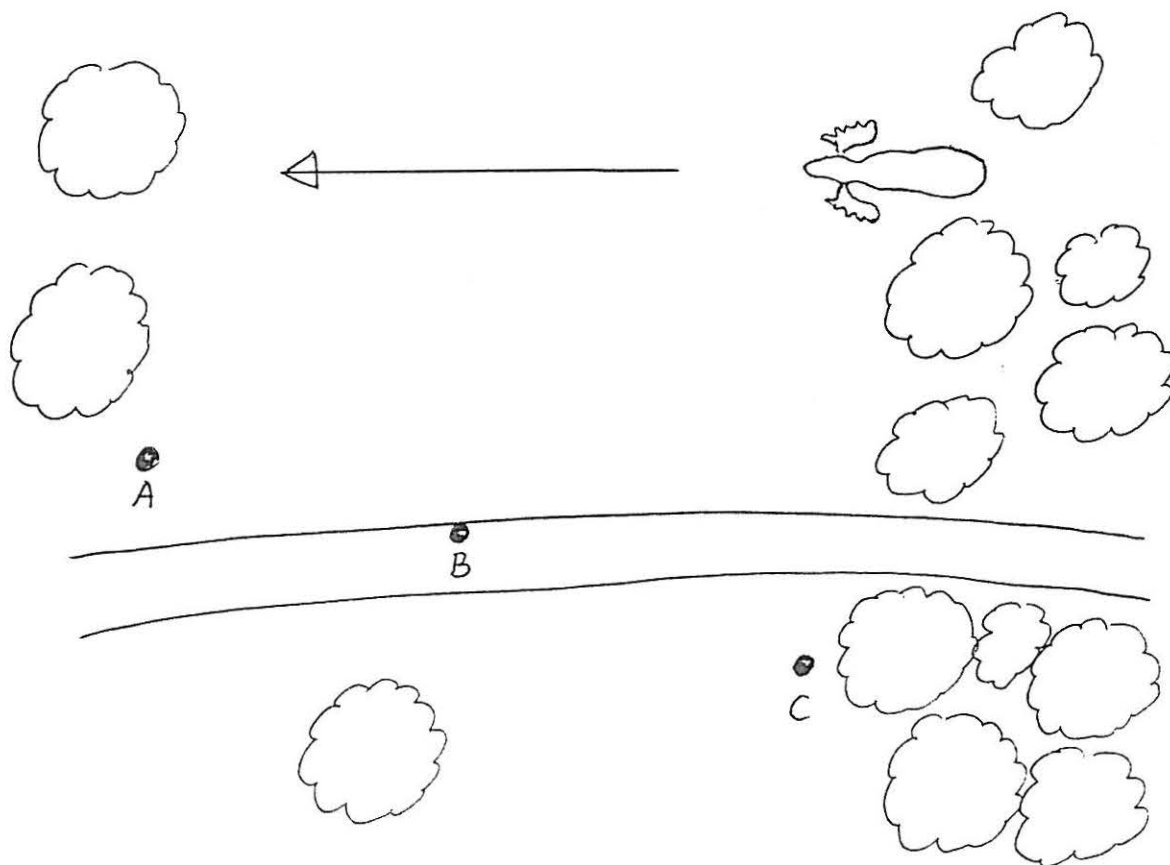
- a) å bruke bil på skogsbilvei for å lokalisere elg?
- b) å bruke traktor utenfor vei for å lokalisere elg?
- c) å løse skudd fra traktor?
- d) å bruke bil for å avlede elgens oppmerksomhet fra jegeren?

SPØRSMÅL OM JAKTLOVGIVNINGEN

5.

a) Figuren viser en fylkesvei som går gjennom et elgvald. A, B, og C er postjegere. Hvem av dem kan skyte på elgen?

b) Hvem av dem kan skyte hvis veien i stedet er grunneierens skogsbilvei?

6.

Kan jaktlederen tillate en 17-åring å sitte på post alene dersom han eller hun har både

- bestått jegerprøve og skyteprøve
- betalt jegeravgift
- og har samtykke fra foreldrene?

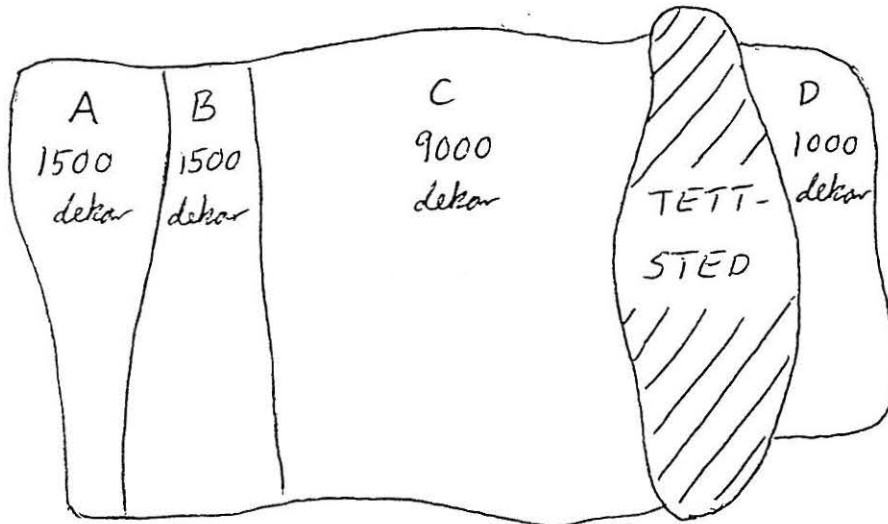
7.

Kan våpen og ammunisjon oppbevares i en ubebodd jakthytte dersom det er innelåst i hvert sitt skap?

SPØRSMÅL OM JAKTLOVGIVNINGEN

8.

Figuren viser de fire skogeiendommene A, B, C, og D. Antall dekar på hver eiendom er oppgitt. Eiendommene ligger i en kommune hvor minstearealet for elgjakta er 2000 dekar.

- Kan A og C slå seg sammen til ett vald på 10.500 dekar og derved få en kvote på fem dyr? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Er det noen mulighet for å slå B sammen med A og C til ett vald hvis de to sistnevnte ønsker det, men B ikke ønsker det? Hvem har i så fall rett til å beslutte dette? Hvilken myndighet har viltneemnda?
- Hvis C ønsker en sammenslåing med A og B til ett vald, men hverken A eller B ønsker dette, er en slik sammenslåing mulig? Hvis viltneemnda mener at elgjakta i A og B bør utnyttes, har den da noen annen mulighet til å oppnå dette (selv om hverken A eller B er interessert i å bli med i noe elgvald)?
- Hvis C og D eies av samme person, hvor stor fellingskvote kan vedkommende da få på sin eiendom?

SPØRSMÅL OM JAKTLOVGIVNINGEN

9.

For å spare tid ønsker noen elgjegere å gå gjennom naboens skog for å komme på post. Denne skogen er ikke med i noe elgvald, og eieren vil nekte jegerne å gå på hans eiendom med gevær. Jaktlederen må vurdere: Har naboen lovlig grunn til dette?

10.

En skogeier ønsker å trene elghunden sin i september. Derfor slipper han den løs om morgenen og lar den løpe til skogs mens han selv blir hjemme. Han vet at det står elg ikke langt unna, og regner med at det snart vil bli los.

Utpå formiddagen kommer en turgåer som spør om det er skogeierens hund som er løs. Han sier at hunden etter loven skal være forsvarlig fulgt, og at hundeeieren derfor til enhver tid må ha hunden innen synsvidde. Denne på sin side sier at det ikke er båndtvang, og at det er hans skog. Derfor mener han at han kan trene hunden som han gjør.

Hva er riktig?

SVAR TIL SPØRSMÅL OM JAKTLOVGIVNINGEN

Forkortelser: VL = Viltloven HF = Hjorteviltforskriftene

1.

a) Elgjeger Hiorth anslo avstanden til elgen til 120-130 m. Den virkelige avstanden viste seg å være nesten 150 m. Elgen travet i ganske stor fart. Under slike forhold er risikoen for skadeskyting meget stor, selv for en god skytter. Det må derfor være grunnlag for å si at Hiorth begikk et brudd på VL 19, som sier at jakt og fangst skal utøves på en slik måte at viltet ikke utsettes for unødige lidelser.

b) Jaktlederen hadde bare gjort en muntlig avtale med eieren av en sporhund. I følge de nye reglene skal imidlertid en slik avtale være skriftlig. (HF 25)

c) Elgen ble påskutt kl. 8.45, men hundeføreren kunne ikke komme før 7 3/4 time senere. Dette må anses for å være for lang tid. De nye bestemmelsene krever at jaktlaget skal være sikret tilgang på ettersøkshund innenfor et rimelig tidsrom etter påskyting. Selv om dette ikke er nærmere definert i bestemmelsen, kan det ikke godtas at man må vente nesten 8 timer. (HF 25)

d) Resten av jaktlaget tok et nytt drev mens ettersøket pågikk. Dette er ikke tillatt. Det skal ikke opptas jakt på nye dyr mens ettersøk pågår. (HF 26)

e) Ingen ble varslet etter at ettersøket var resultatløst den første dagen. Jaktlederen hadde imidlertid plikt til varsle både jaktrettshaver og viltnemnda (evt. politi eller jaktoppsyn) om at ettersøk første dag var uten resultat. (HF 26)

f) Jaktlaget ga heller ikke melding om at de hadde drevet ettersøk på naboens terreng. Melding om dette skulle ha vært gitt både til naboen og viltnemnda. (Det er imidlertid ikke noe krav om at melding må gis før man krysser grensen, dersom det vil forsinke eller vanskeliggjøre ettersøket nevneverdig. Melding må likevel gis snarest mulig.) (VL 34)

2.

a) II og III (HF 18)

b) Nei, kalv kan skytes i stedet for voksen ku eller okse. (HF 18)

c) Det må foreligge en bindende, skriftlig avskytningsavtale mellom viltnemnda og jaktrettshaverne. Før en slik avtale inngås, må det være utarbeidet en flerårig driftsplan for elgforvaltningen i et større område, hvor det aktuelle valdet er med. (HF 19)

3.

Jegeravgiftskort og skyteprøvebevis (VL 41 og HF 21)

4.

a) ja b) nei c) nei d) nei (VL 21)

5.

a) Bare A. C er i og for seg lovlig plassert, men kan ikke skyte over veien. B står på offentlig vei og er ulovlig plassert. Posten må flyttes ut av veien. (VL 21)

b) A og B. C kan ikke se eventuell trafikk som kommer fra høyre, og det vil derfor være for risikofylt å skyte over veien. (VL 19)

6.

Nei, 16- og 17-åringer som er med på elgjakt i opplæringsøyemed, skal være under tilsyn hele tiden. De må altså ha en tilsynsjeger med seg på post. (Forskrift om aldersgrense for å utøve jakt)

7.

Ammunisjon kan ikke under noen omstendighet oppbevares i ubebodd hytte eller hus. Våpen kan oppbevares på et slikt sted dersom en vital del er fjernet og tatt med. (Justisdepartementets forskrifter om skytevåpen, våpendeler og ammunisjon, del VI, punkt B)

8.

a) Nei, et vald skal være sammenhengende. (HF 12)

b) Ja, A, B og C kan slås sammen til et "felles viltområde", dersom viltnemnda finner at dette bør gjøres av hensyn til en forsvarlig og rasjonell viltforvaltning. Hvis det ikke oppnås enstemmighet om dette blant de jaktberettigede, kan et flertall med bindende virkning for samtlige vedta sammenslåing. Forutsetningen er at deres grunn også representerer en overvekt i jaktlig henseende. Dette er oppfylt hvis A og C (med 10.500 dekar) er for sammenslåing, mens C (med 1500 dekar) er mot. Viltnemnda må godkjenne vedtaket for at det skal være gyldig. (VL 37)

c) Nei, fordi A og B utgjør et flertall mot sammenslåing til felles viltområde (VL 37). Derimot kan viltnemnda vedta tvungen sammenslåing av A og B for å oppnå minsteareal for elgjakt (VL 38).

d) I utgangspunktet: fire. De 1000 dekar i D kan ikke regnes med i valdet, fordi C og D ligger adskilt av et tettsted. Derimot bør man forsøke å få D med i et tilgrensende elgvald, slik at elgjakta også der kan utnyttes.

9.

Jegerne var ute i lovlig ærend. Hvis de dessuten bar geværene uladd, dvs. at både kammer og magasin var tomt, hadde de lov til å gå i naboens skog. (VL 45)

10.

Ingen av de to har helt rett. Forutsatt at det ikke var forlenget båndtvang etter Bufeloven, hadde skogeieren rett til å trene hunden i egen skog. Man kan imidlertid ikke bare slippe hunden til skogs på egen hånd, da det stilles som krav at hunden skal følges på forsvarlig måte. Det er i alle fall ikke tilfelle hvis hundeeieren holder seg hjemme. Men det er ikke riktig at hundeeieren må ha hunden innen synsvidde hele tiden, hvis han er ute og trener en løs elghund. Dette ville i praksis umuliggjøre slik trening, og dette er ikke hensikten med loven. (VL 52)